

BURZKA (52) *sb f*

sg *N* burzka (4). ◇ *G* burzki (1). ◇ *A* burzkę (1). ◇ *pl N* burzki (10). ◇ *G* burzek (10). ◇ *D* burzkám (1). ◇ *A* burzki (12). ◇ *I* burzkami (1). ◇ *L* burzkách (12).

Sł stp, Cn brak, Linde XVI w.

Dem od „burza”:

1. *Gwałtowne zakłócenie równowagi atmosferycznej, połączone z wiatrem, piorunami i deszczem, burza, sztorm; procella Calep (5) : Niebo też iuż musi odmienić zwyczajie swoie/ iuż dzdze/ grády/ chmury/ mgły/ burzki/ y ine nawałności powiethrzne wípokoione być mużą RejAp 175; Azafz nie widamy ná powietrzu rozlicznych odmian á dziwnych á ftráfznych burzek? RejZwierc 152v.*

Fraza: »wstanie burzka« RejZwierc 113 cf »wiatry, burzki«.

Zestawienie: »burzka morska, na wodzie« (2): Ieden fie puści ná okrutne burzki morłkie/ wiedząc thám o bárzo blifkiew fmierci swoiej RejZwierc 137; Procella – Burzkana wodzie. Calep 851a.

Szereg: »wiatry, burzki«: Boć nie to miłtrz co fie ná cíchey wodzie wożić vmie/ ále to więtfzy kiedy wltaná wiatry burzki/ iż y rádźić/ y pomoc/ y rátować vmie RejZwierc 113.

2. *Zamieszki, rozruchy, spory na tle politycznym, społecznym, religijnym; wojna; waśń, zwada, wykroczenie; niebezpieczeństwo, zła przygoda, zmienność losu, przeciwności, nieszczęście; tumultuatio Calep (47) : RejWiz 47; Chćieyćie też ładźić ty ninieyfe burzki Polłkie/ prze ktore pádác fye Polłzce/ iefliże Bog nas nie odmieni. OrzRozm O4, O3v; rádząc mu áby rychley iechał/ ná oycowłki ftholec fie w wiązał/ by lud połpolity iákiew burzki nie wczynił. BielKron 298; Wfmierzył też burzkę pogáńfką/ ktorzy fie záfię obroćili byli ku pogáńfkiew wierze. BielKron 300v; Nie mogłá fie tá burzká miedzy nimi [Węgrami i Czechami] wípokoić áż przyiechał legat z Rzymá BielKron 304; Ale gdy burzki/ rofterki/ waśni więtfze/ ftály fie/ w Natoliew wroćił fie ná zad do fwey źiemie. BielKron 308v, 126v, 187v, 203, 259v, 365 (15); Seymowé burzki cze^{mv}? OrzQuin C2v marg; w dziwnych trofkach/ burzkach/ á w wciłkoch fwoich. RejAp 129, 129, 146, 174v; Pan wedle obietnic fwoich będzie raczył zápomnieć młodich burzek twoich RejZwierc 126v, 29v, 173v, 211v; Tumultuatio – Rozruch, burzka. Calep 1093a.*

Wyrażenie: »burzki świata tego, na świecie, świeckie; świeckie burzki« (15 : 1): RejWiz 80v, 185, Cc4; RejZwierc 113; RejAp 70, 73, 84v, 157, 177v; wzrułza [Pan] ná nie złe pány/ złe łády złe á frogie fprawce ich/ y rozmáite burzki fwiátá tego. RejPos 130, 27v, 263; RejZwierc 113, 115v, 122v, 199.

Szereg: »burzki a nawałności (omyłki, nieprawości)« (4): RejAp 175 [2 r.]; A przeczekawfzy y przetrwawfzy ty frogie burzki á ty frogie nawałność [!] fwiátá tego/ ciebye Krolá á Páná fwego [...] doczekáli. RejPos 27v; RejZwierc 126v.

Synonimy: 1. nawałność, szturm; 2. bunt, burda, nawałność, niebezpieczność, odmiennosc, przeciwnosci, rozruchy, rozterk, strach, swar, troska, ucisk, utrapienie, walka, waśń, wojna, wzburzenie, zajście, zamieszanie, zamieszka, zwada.

Cf **BURZLIWOŚĆ**